

משחקי טקסט ומשימות – גרסת נייר

📚 לשון • תיכון – רגיל • חוברת תלמיד

בחוברת: בלש הטקסט • צופן סודי • דרכון תחנות • מיון וציר זמן • נחשו ובדקו • יוצא דופן • משחקי סיום

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

חלק א' – 🕵️‍♂️🕵️‍♂️ בלש הלשון: הפתק בחדר האוכל

התיק: מי כתב את פתק התודה בלי חתימה? קראו את הטקסט, ענו על שאלות הרמזים, וסמנו ✖ על כל חשוד/ה שנשלל/ה.

הטקסט

ביום האחרון של הטיול השנתי לגליל מצאה המחנכת על הלוח בחדר האוכל פתק בלי חתימה: "אף על פי שהעלייה להר הייתה קשה, איש לא ויתר; לכן אני מבקש להודות לכל מי שעזר לחבריו. התרגשתי כשראיתי את כולנו עומדים יחד מול השקיעה." המחנכת רצתה להודות לכותב, אבל מי הוא? ארבעה תלמידים ישבו בחדר האוכל באותו בוקר, וכל אחד מהם ידוע בסגנון כתיבה משלו. יונתן כותב רק משפטים פשוטים וקצרים – נושא, נשוא, נקודה. עדן כותבת על עצמה תמיד בלשון נקבה, ונוהגת לחתום על כל דבר. נועם טוען שמילות ויתור "מסבכות את הטקסט", ולכן הוא נמנע מהן לגמרי. אורי אוהב משפטים מורכבים ומשתמש במילות קישור מכל הסוגים: סיבה, תוצאה, ויתור וזמן. המחנכת קראה את הפתק שוב, הפעם כמו בלשית לשון.

	החשוד/ה	תיאור	נשלל/ה? ✖
✏️	יונתן	רק משפטים פשוטים וקצרים.	☐
🖋️	עדן	כותבת על עצמה בלשון נקבה.	☐
📏	נועם	נמנע ממילות ויתור.	☐
📎	אורי	משפטים מורכבים ומילות קישור מכל הסוגים.	☐

1. איזה יחס לוגי מבטא הצירוף "אף על פי ש" בפתק?

א) סיבה ב) תכלית ג) ויתור ד) זמן

2. מהו מבנה המשפט "התרגשתי כשראיתי את כולנו עומדים יחד מול השקיעה"?

א) משפט מורכב – עם פסוקית זמן ב) משפט פשוט ג) משפט מחובר ד) משפט שמני

3. מה מלמדת צורת הפועל "אני מבקש" על הכותב?

א) הפועל בבניין התפעל ב) הכותב פונה לרבים ג) הפתק נכתב בזמן עתיד

ד) הכותב מדבר על עצמו בלשון זכר

4. איזה יחס מבטאת המילה "לכן" בפתק?

א) ניגוד ב) תוצאה ג) תנאי ד) השוואה

האשם/ה הוא/היא: _____ . הוכחה מהטקסט: _____

🗝️ שורשים ובניינים בספרייה

הקטע

בחופשת הקיץ התנדבו תלמידי השכבה לשפץ את ספריית בית הספר. הם מיינו מאות ספרים, הדביקו תוויות חדשות וצבעו את הקירות בירוק בהיר. הספרנית, שנרגשה מאוד, הכינה לכל מתנדב סימנייה בעבודת יד. ביום הפתיחה הוזמנו בני המשפחות והשכנים. על הדלת נתלה שלט: "כאן נכתבים סיפורים – וכאן הם מתחילים". אחת התלמידות הקריאה שיר שכתבה בעצמה, וכולם הקשיבו בשקט. מאז, בכל הפסקה, הספרייה מלאה.

#	הצופן	רמז	המילה
1	🔢 5 - 22 - 14 - 4 - 2 - 6	פועל בבניין התפעל מן השורש נ-ד-ב: עשו משהו מרצונם, בלי תמורה.	_____
2	🔀 נ מ ו י י	פועל בבניין פיעל מן השורש מ-י-ן: חילקו לקבוצות לפי סוג.	_____
3	🔀 ו ה ד ב ק י	פועל בבניין הפעיל מן השורש ד-ב-ק.	_____
4	🔢 14 - 11 - 22 - 2 - 13 - 10	פועל סביל בבניין נפעל, בזמן הווה, מן השורש כ-ת-ב.	_____
5	🔢 5 - 6 - 7 - 13 - 6 - 14	פועל סביל בבניין הופעל מן השורש ז-מ-ן.	_____

🔣 מפתח: א=1 ב=2 ג=3 ד=4 ה=5 ו=6 ז=7 ח=8 ט=9 י=10 כ=11 ל=12 מ=13 נ=14 ס=15 ע=16 פ=17 צ=18 ק=19 ר=20 ש=21 ת=22

המסר הסודי לפי המורה: _____

חלק ב' – 🗺️ דרכון התחנות: 🗺️ מסע מילות הקישור

לפניכם מסלול של חמש תחנות בעיר הלשון. כל תחנה נפתחת רק אחרי פתרון – וכל פתרון מעניק אות קסם לקוד היציאה. בכל תחנה – פתרו את המשימה וכתבו את אות הקסם שתקבלו מהמורה.

1. 📎 כיכר היחסים – "הגשם לא פסק, ולכן הטקס עבר לאולם." איזה יחס לוגי מבטאת המילה "ולכן"?

(א) ניגוד (ב) סיבה (ג) תוצאה (ד) תנאי

2. 🧩 רחוב הצירופים – התאימו כל מילת קישור ליחס הלוגי שהיא מבטאת. (כתבו את האות המתאימה)

היגד	אות		הקשר
אף על פי ש	____	א.	ניגוד
כדי ש	____	ב.	ויתור
אילו	____	ג.	תנאי שלא התקיים
לעומת זאת	____	ד.	תכלית

3. 🌉 גשר המשפטים – "כשהאוטובוס הגיע, התלמידים עלו בשקט." איזה משפט זה?

(א) משפט מורכב (ב) משפט פשוט (ג) משפט מחובר (ד) משפט שמני

4. 🏛️ שדרת הבניינים – התאימו כל פועל לבניין שלו. (כתבו את האות המתאימה)

היגד	אות		הקשר
נכתב	____	א.	פיעל
הדליק	____	ב.	נפעל
התלבש	____	ג.	התפעל
סיפר	____	ד.	הפעיל

5. 🗼 מגדל השורשים – מהו השורש של הפועל "הכינה"?

(א) ה-כ-נ (ב) כ-ו-נ (ג) כ-נ-ה (ד) י-כ-נ

תחנה	1	2	3	4	5
אות קסם	☐	☐	☐	☐	☐

🚪 קוד היציאה: _____

מיון וסדר בלשון

טקסט טוב בנוי מסדר הגיוני, ממילות קישור מדויקות וממבנים תחביריים מגוונים.

סדרו את הפסקה לפי הרצף ההגיוני – היעזרו במילות הקישור. – מספרו לפי הסדר (1 = ראשון):

מספר	האירוע / השלב
( )	השנה החליטה מועצת התלמידים לחדש את פינת הקריאה בחצר.
( )	על פי תוצאות הסקר נבחרו פופים צבעוניים ומדף ספרים מעץ.
( )	אולם התקציב לא הספיק לכל הרכישות.
( )	בסופו של דבר נחנכה הפינה בטקס קטן ומרגש.
( )	לכן יזמו התלמידים יריד ספרים משומשים.
( )	תחילה נערך סקר בין התלמידים כדי לברר מה הם מעדיפים.

מיינו את מילות הקישור לפי היחס הלוגי. – סמנו ✓ בעמודה המתאימה:

כרטיס	סיבה	ניגוד	תוצאה
אך	☐	☐	☐
משום כך	☐	☐	☐
לפיכך	☐	☐	☐
לעומת זאת	☐	☐	☐
כי	☐	☐	☐
מאחר ש	☐	☐	☐
אולם	☐	☐	☐
הואיל ו	☐	☐	☐

מיינו את המשפטים לפי המבנה התחבירי. – סמנו ✓ בעמודה המתאימה:

כרטיס	פשוט	מחובר	מורכב
אני מקווה שתבואו לתערוכה.	☐	☐	☐
הלהקה ניגנה, והקהל רקד.	☐	☐	☐
הספר שקראתי אתמול ריגש אותי.	☐	☐	☐
כשהדלת נפתחה, כולם מחאו כפיים.	☐	☐	☐

כרטיס	פשוט	מחובר	מורכב
התלמידים קראו בספרייה עד הצלצול.	☐	☐	☐
ירד גשם, אבל הטקס התקיים.	☐	☐	☐
הספרנית חייכה, והילדים נכנסו בשקט.	☐	☐	☐
ביום חמישי תיפתח התערוכה בלובי.	☐	☐	☐

✂️

רצועות מיון לגזירה

- השנה החליטה מועצת התלמידים לחדש את פינת הקריאה בחצר.
- תחילה נערך סקר בין התלמידים כדי לברר מה הם מעדיפים.
- על פי תוצאות הסקר נבחרו פופים צבעוניים ומדף ספרים מעץ.
- אולם התקציב לא הספיק לכל הרכישות.
- לכן יזמו התלמידים יריד ספרים משומשים.
- בסופו של דבר נחנכה הפינה בטקס קטן ומרגש.
- כי
- הואיל ו
- מאחר ש
- אולם
- לעומת זאת
- אך
- לפיכך
- משום כך
- התלמידים קראו בספרייה עד הצלצול.
- הספרנית חייכה, והילדים נכנסו בשקט.
- הספר שקראתי אתמול ריגש אותי.
- ירד גשם, אבל הטקס התקיים.
- כשהדלת נפתחה, כולם מחאו כפיים.
- ביום חמישי תיפתח התערוכה בלובי.
- אני מקווה שתבואו לתערוכה.
- הלהקה ניגנה, והקהל רקד.

חלק ג' – 🔮 הנאום של שיר

קראו כל קטע, הקיפו את הניבוי שלכם – ורק אז המורה תקרא את ההמשך.

קטע 1

שיר, תלמידת י"ב, כותבת נאום לטקס הסיום. היא פותחת: "שלוש שנים עברנו בבניין הזה, ___ לפעמים נדמה שרק אתמול נכנסנו בשעריו."

1. איזו מילת קישור תבחר?

א) ולכן ב) אך ג) כדי ש

מה קרה באמת? _____

קטע 2

בהמשך כתבה: "המורים שלנו האמינו בנו, ___ גם אנחנו התחלנו להאמין בעצמנו."

2. איזו מילת קישור תבחר?

א) אף על פי ש ב) אילו ג) ולכן

מה קרה באמת? _____

קטע 3

אחר כך: "לא תמיד היה קל; ___ התעייפנו, ידענו שיש מי שיעזור."

3. מה ישלים את המשפט?

א) מפני ש ב) כדי ש ג) גם כאשר

מה קרה באמת? _____

קטע 4

לקראת הסוף שיר מתלבטת בין שתי פתיחות למשפט האחרון: "לסיום" או "לפיכך".

4. במה תבחר?

(א) "לפיכך" – כי זהו משפט מסקנה (ב) "לסיום" – כי זהו משפט סיכום שאינו נובע ממה שלפניו

(ג) אף אחת – אין צורך במילת קישור

מה קרה באמת? _____

יוצא דופן לשוני

1. מי יוצא הדופן?

(א) לכן (ב) לפיכך (ג) מכיוון ש (ד) משום כך

. למה?

(א) היא ארוכה יותר (ב) היא מבטאת סיבה – השאר מבטאות תוצאה (ג) היא שייכת למשלב הגבוה

2. מי יוצא הדופן?

(א) התלבש (ב) התכתב (ג) התחיל (ד) התרגש

. למה?

(א) הוא בבניין הפעיל – הת' היא אות שורש (ת-ח-ל), השאר בהתפעל (ב) הוא בזמן עבר

(ג) הוא בגוף שלישי

3. מי יוצא הדופן?

(א) משפט פשוט (ב) פסוקית (ג) משפט מחובר (ד) משפט מורכב

. למה?

(א) אין בה פועל (ב) היא ארוכה יותר (ג) היא אינה משפט עצמאי – היא חלק ממשפט מורכב

4. מי יוצא הדופן?

(א) אף על פי ש (ב) כדי ש (ג) למרות ש (ד) אומנם... אך

. למה?

(א) היא מבטאת תכלית – השאר מבטאות ויתור (ב) היא קצרה יותר (ג) היא לקוחה מלשון חז"ל

5. מי יוצא הדופן?

(א) הכין (ב) הקים (ג) הדליק (ד) הביא

. למה?

(א) הוא בבניין הפעיל

(ב) שורשו שלם (ד-ל-ק) – בשאר הו' האמצעית של השורש נעלמת (גזרת נחי ע"ו) (ג) הוא בזמן עבר

חלק ד' – 🏁 משחקי סיום

🏆 טריוויה

1. "הספרייה הייתה עמוסה; ___ מצאנו פינה שקטה." איזו מילת קישור מתאימה?

א) לכן ב) אף על פי כן ג) משום ש ד) כלומר

2. מהו המבנה של המשפט "כשהגענו לפסגה, התלמידים שרו יחד"?

א) משפט פשוט ב) משפט מחובר ג) משפט מורכב ד) צירוף שמני

3. מה המשותף ל"הִתְלַבֵּשׁ", "הִתְרַגֵּשׁ" ו"הִסְתַּדֵּר"?

א) כולם בבניין התפעל ב) כולם בבניין פיעל ג) כולם באותו שורש ד) כולם שמות עצם

4. מדוע ב"הסתדר" מופיעה ס' לפני ת' ולא אחריה?

א) בגלל טעות כתיב ב) בגלל חילוף מקום (שיכול) של ת' התפעל עם עיצור שורקי

ג) כי השורש הוא ת-ס-ד-ר ד) כי זה בניין פיעל

5. "המופע בוטל, ___ ירד גשם כבד." איזה יחס נדרש?

א) ניגוד ב) ויתור ג) הוספה ד) סיבה

6. באיזו מילה ה-כ' דגושה?

א) בַּכּוֹתָה ב) לְכָל ג) הַמִּכְתָּב ד) מַכְתֵּשׁ

⚡ נכון / לא נכון

היגד	נכון	לא נכון
"אף על פי ש..." מבטאת יחס של ויתור.	☐	☐
"לפיכך" מבטאת יחס של סיבה.	☐	☐
משפט מחובר בנוי משני משפטים עצמאיים לפחות.	☐	☐
במשפט מורכב כל החלקים שווי מעמד.	☐	☐
בעברית יש שבעה בניינים.	☐	☐
הפועל "נִכְתַּב" שייך לבניין הפעיל.	☐	☐
"אולם" ו"ואילו" יכולות שתיהן לבטא ניגוד.	☐	☐
המילים "מְכוֹנִית" ו"הִסְתַּכְּלוּת" נגזרות מאותו שורש.	☐	☐
פסוקית זמן עונה על השאלה "מתי?".	☐	☐
"כתוצאה מכך" ו"משום ש" מבטאות אותו יחס לוגי.	☐	☐

מחסן מילים

מחסן: כיום • לעומת זאת • מאחר ש • לפיכך • בקיצור • אף על פי ש • ולכן • כמו כן

השלימו

השנה החליטה מועצת התלמידים לחדש את פינת הקריאה במסדרון. (1)_____ הפינה הייתה מוזנחת, איש לא ישב בה. (2)_____ תלמידים תרמו כריות וספרים משומשים. (3)_____ התקציב היה קטן, הפינה נעשתה מקום מבוקש. (4)_____ יש תור בהפסקות, (5)_____ הוחלט לפתוח פינה נוספת בקומה השנייה. (6)_____ פינה קטנה הפכה ללב של בית הספר.

בלש הניסוח

בטקסט 5 שגיאות. הקיפו אותן וכתבו תיקון:

הטקסט

ערב הקריאה של השכבה התקיים בספריית בית הספר. משום שסופת חורף השתוללה בחוץ, הגיעו כמעט כל המשפחות. הצוות הספרייה הכין פינות קריאה מוארות בנרות חשמליים. עשרים ושלושה תלמידות קראו קטעים שכתבו בעצמן. קהל המאזינים הקשיבו בדממה. לפיכך, כולם שתו שוקו חם ושרו יחד.

קלפי זיכרון – גזרו והתאימו מושג להגדרה

מילת קישור	**יחס ויתור**	**יחס סיבה**
משפט פשוט	**משפט מחובר**	**משפט מורכב**
? מילה שמבטאת יחס לוגי בין חלקי טקסט.	? יחס שבו התוצאה מתרחשת למרות הסיבה הצפויה למנוע אותה.	? יחס שבו חלק אחד מסביר מדוע קרה האחר.
? משפט בעל נשוא אחד ומבנה אחד.	? שני משפטים עצמאיים או יותר המחוברים במילת חיבור.	? משפט עיקרי ובו פסוקית התלויה בו.

כרטיס יציאה

משהו אחד שלמדתי היום: _____

שאלה שנשארה לי: _____